

Protokoll fört vid Kommunstyrelsens pensionärsråd (KPR) den 13 oktober 2020

Tidpunkt: 10:30-12:00

Plats: Skype

Närvarande: se sidan 2 i protokollet

Dag för justering: 2020-10-15

**Elsemarie Bjellqvist
ordförande**

**Lena Hedquist
vice ordförande**

Närvarande:

Ordförande	Elsemarie Bjellqvist (PRO),
Vice ordförande	Lena Hedquist (SPF Seniorerna)
Ledamöter	Anders Lidbeck (SPF Seniorerna) Anne-Marie Bergström (SPF Seniorerna) Britt-Marie Ekvall (PRO) Karin Hanqvist (PRO) Leif Johansson (PRO) Margareta Persson (SKPF) Roland Eliasson (SKPF) Christina Folke (SPF Seniorerna)
Ersättare	Astrid Kågedal (SPF seniorerna) Inga Lundvall (SKPF) Irene Svensson (SPF Seniorerna) Karin Lund (SPF Seniorerna) Lars-Erik Karlsson (PRO) Lena Larsen (SKPF) Yvonne Wendt (SPF Seniorerna)
Adjungerad	Sirpa Pyörre (Ikinuoret)
Ej närvarande	Gunilla Persson Helena Kivisaari (Ikinuoret)

Närvarande tjänstemän: Förvaltningschef Patric Rylander, Avdelningschef Raili Karlsson, biträdande avdelningschef Linda Hamnes, avdelningschef Kicki Elofsson och KPR:s sekreterare Kerstin Tägt

Övriga närvarande: -

Tidpunkt:

Tisdag den 13 oktober 2020 kl. 10.30 – 11.30 sammanträde -
distansmöte

1. Genomgång av närvaro

2. Val av protokolljusterare

**3. Anmälan av övriga frågor samt fastställande av
dagordning**

- Skrivelse till äldrenämnden
- Bedrägerier mot äldre
- Förfrågningsunderlag vid upphandling av restauranger

4. Anmälan av protokolljustering KPR 5/2020-09-22

Justering av föregående protokoll: Karin Hanqvist är ledamot
(PRO) i KPR, inte ersättare.

5. Anmälan av protokolljustering ÄN 7/2020-09-29

Anmälan lades till handlingarna.

**6. Genomgång av ärenden till äldrenämnden den 20
oktober 2020**

**a. Revidering av riktlinjer för handläggning inom
socialtjänstens äldreomsorg**

Dnr 3.1-268/2020

KPR lämnar följande yttrande över förslaget till
revidering.

Skälig levnadsnivå

Sid 6 Värdegrund och värdighetsgarantin

Frågan om skillnaden mellan skäliga levnadsvillkor i SoL
och goda levnadsförhållanden i LSS har diskuterats i
decennier. Många anser att "goda" ger en högre kvalitet
än "skäliga". Stockholms stad har numera såväl en
värdegrund som en värdegaranti för äldreomsorgen.
Syftet med värdegrunden och värdighetsgarantin är att
höja kvaliteten inom äldreomsorgen och tydliggöra vad
den enskilda kan förvänta sig av äldreomsorgen.

I de riktlinjer som nu föreslås ska gälla från årsskiftet
2020/2021 sägs att stöden ska präglas av
självbestämmande, individualisering och valfrihet.

Utformningen ska inriktas på att äldre personer får leva

ett värdigt liv och känna välbefinnande, trygghet och meningsfullhet.

KPR instämmer helt i dessa principer och önskar att dessa verkligen och alltid genomsyrar kommunens verksamhet. Tyvärr måste vi dock konstatera att så inte alltid är fallet. Många är de exempel där varken värdegrunden eller värdighetsgarantin har fått genomslag och den enskilde inte har givits ett gott liv med hög kvalitet.

Rätten till bistånd regleras i lag och den enskilda ska genom biståndet tillförsäkras en skälig levnadsnivå. Begreppet ”skälig” är både oklart och flexibelt och ger ingen vägledning alls på vilken nivå och med vilken kvalitet som biståndet ska ges. Skälig levnadsnivå som begrepp kan innebära ”olika saker för olika individer vid olika tidpunkter och förhållanden”. Frågan är om de skrivningar som nu presenteras ger tillräcklig vägledning för biståndshandläggare och andra beslutsfattare.

KPR anser att såväl värdegrunden som värdegarantin måste följas upp i det praktiska arbetet när biståndsbedömningen görs. Konkret innebär detta, anser vi, att man i riktlinjerna då och då måste påminna om värdegrunden, tex under avsnittet om handläggning sid. 14 där man beskriver rätten till bistånd och skälig levnadsnivå, sid. 27ff där man behandlar hjälp i hemmet och sid 44ff där särskilt boende tas upp. Skulle stadens värdegrund få helt genomslag i äldreomsorgen borde skillnaden mellan goda levnadsvillkor och skälig levnadsnivå bli endast semantisk.

I övrigt har vi följande synpunkter:

Sid 9. Icke biståndsbestämda verksamheter
Ansvaret för att arbeta uppsökande framgår av socialtjänstlagen:

3 kap. 1 § Till socialnämndens uppgifter hör att genom uppsökande verksamhet och på annat sätt främja förutsättningarna för goda levnadsförhållanden.

5 kap. 6 § Socialnämnden ska göra sig väl förtrogen med levnadsförhållandena i kommunen för äldre människor samt i sin uppsökande verksamhet upplysa om socialtjänstens verksamhet på detta område.

I riktlinjerna lyfts ansvaret för det uppsökande arbetet i relation till ett förebyggande perspektiv. Tidigare skulle

alla stadsdelsförvaltningar årligen erbjuda alla som fyller 80 år ett "förebyggande hembesök".

Stadsdelsförvaltningarna skickade ut brev med erbjudande till berörda personer och de fick svara om de ville ta emot ett sådant besök. KPR är tveksamma till om detta sker även idag. Vi anser att den uppsökande verksamheten är viktig.

Sid 11. Stöd till anhöriga

Stödet till anhöriga får aldrig bli ett alternativ till samhällets stöd.

Sid 14. Handläggning av ärenden

KPR vill tillägga att ett ärende även innebär genomförande och uppföljning.

Sid 17. Översta stycket

KPR föreslår att ordet *kan* på rad 4 byts ut mot ordet *ska*.

Sid 18. Överklagan

Förslaget är att biståndshandläggaren ska vara den enskilde behjälplig vid eventuell överklagan. KPR anser att det alltid vid överklagan ska erbjudas möjlighet att ta hjälp av en neutral person. Dagens rutin är mycket ifrågasatt. Att den som varit handläggare av ärendet, även ska vara behjälplig uppfattas inte korrekt.

Sid 19. Val av utförare

KPR anser att den sökande måste ges skälig tid för att kunna välja utförare. Det borde i riktlinjerna anges vad som är minst rimlig tid.

Sid 21. Beställning av hemtjänst

En del av skrivningarna i texten är oklara och motstridiga. Å ena sidan har man en hårt reglerad mall för vilka insatser som beviljas och vilken tid dessa olika moment ska ta. Å andra sidan säger man att utföraren och den enskilde ska komma överens om en genomförandeplan där det framgår både vad som ska göras, när, hur och av vem detta ska göras. Och även ange om "den enskilde varit delaktig vid upprättandet". Viktigt att detta klargörs.

Sid 23. Samordnad individuell plan och sid 26. Samverkan vid utskrivning

Av texten framgår att det åligger kommuner och regioner att i vissa fall upprätta en gemensam individuell plan. Men det framgår inte vem som har ansvaret. Att ålägga både kommun och region, innebär ofta att handläggandet kan ramla mellan stolarna. Det måste finnas en ansvarig.

Sid 30. Fönsterputs

Vi noterar att hjälp med fönsterputs kan beviljas *minst* en gång per år. Det uppfattas dock av handläggarna vara en regel. Hänsyn måste tas till bostadens belägenhet. Men även om möjligheten att komma ut ur lägenheten.

Sid 30. Textilvård

KPR anser att strykning ska kunna beviljas och ingå i ramtiden. Det är fortfarande normalt att stryka kläder och t ex dukar.

Sid 31. Inköp av dagligvaror

KPR anser det viktigt att det är den som beviljats hjälp som avgör hur inköp ska göras.

Sid 33. Följeslagare och sid 34. Ledsagning

KPR vill att i riktlinjerna tydliggörs skillnaden mellan Följeslagare och Ledsagning.

Sid 44. Särskild adress

Mycket otydligt vad som avses med Särskild adress. Måste förtydligas. Det är ett begrepp som Skatteverket använder, men vi tror inte att det avses här.

Kommentar från Äldreförvaltningen:

Man ansöker om särskilt boende men kan inte ansöka om särskild adress. Det är när man fått beslutet om särskilt boende som man kan välja boende. Begreppet kommer från en överenskommelse som gjorts med juridiska enheten i Stockholm stad och bör vara inarbetat hos biståndshandläggarna.

KPR anser att skrivningen behöver vara begriplig för gemene man och ber Äldreförvaltningen att förtydliga texten. Äldreförvaltningen återkommer med besked i frågan.

Yttrande lades till handlingarna.

b. Skrivelse om aktiviteter för Stockholms äldre för att motverka social isolering

Dnr 1.6-508/2020

KPR anser att det är viktiga frågor som tas upp i skrivelsen. I tjänsteutlåtandet tas upp hembesök hos äldre för att öka den digitala kompetensen. Även möjligheten att beställa böcker på biblioteket via e-post och liknande. Vi vill påminna om att rekommendationerna från Folkhälsomyndigheten är att inte ta emot besök i hemmet. Det är också olyckligt att stå i köer för att hämta ut post som beställts på nätet.

Frågan i skrivelsen om stöd till PRO och SPF Seniorerna får inget svar i utlåtandet. KPR anser att det stödet är mycket betydelsefullt.

Yttrandet lades till handlingarna.

c. Remiss om Stockholms stads program för att motverka hemlöshet

Dnr 1.6-477/2020

KPR anser att arbetet med att motverka hemlöshet är viktigt. Vi vill särskilt uppmärksamma arbetsmodellen med Micasas uthyrning av seniorlägenheter. Det har varit

av stor betydelse för den enskilde, varför vi tycker att det borde utökas. Vi vill också stödja förslaget att äldreboendepåsen tillförs de styrdokument som är relevanta för programmet.
Yttrandet lades till handlingarna.

d. Rapportering av ej verkställda beslut kvartal 2 2020
Dnr 4.1-323/2020

KPR beklagar att så många äldre inte har kunnat lita på kvaliteten inom äldreomsorgen, vilket inneburit att de av sagt sig omsorgen. Det är därför viktigt att staden nu satsar kraftigt på att öka på kvaliteten.

Vi förutsätter att efterfrågan snart kommer att öka kraftigt och att staden har en beredskap för det läget.

Kommentar från Äldreförvaltningen:
IVO har varit otydlig i sina instruktioner och stadsdelarna har därför tolkat direktiven olika. Ett förtydligande har gjorts och resultatet bör se annorlunda ut när vi redovisar Q3 2020.

Yttrandet lades till handlingarna.

8. Förvaltningschefens information

- Flera utvärderingar om pandemismittan pågår, bland annat i regionen, hos revisorerna, i regeringens coronakommission och i stadens eget arbete. Tematiska fördjupningar kommer att göras bland annat inom äldreomsorgen. Governo är upphandlade för att göra en del av utvärderingen. Äldreförvaltningen tar reda på om KPR kommer att kunna bidra i arbetet med utvärderingen och återkommer om detta.
- Ett pilotprojekt om smittspårning har startat tillsammans med Bromma sdf och Södermalms sdf, samt regionen.
- Majoriteten har fått budgetunderlaget från Stadsledningskontoret och budgetarbetet har startat upp.
- Tjänsten som biträdande avdelningschef inom team utbildning kommer snart att tillsättas
- Kommunikationsområdet behöver stärkas och en kommunikatör och en kommunikationschef ska rekryteras.
- Vi ser en liten ökning av Covid-19 inom äldreomsorgen, men den är inte lika hög som i våras.

9. Äldreombudsmannens information

Punkten utgår tills vidare.

10. Övriga frågor

Skrivelse till äldrenämnden angående kvalitetsuppföljning av utförarna

Socialstyrelsens rekommendationer har inte följts när det gäller basal hygien. Kontroll är inte gjord av personalens användande av smycken. Äldreförvaltningen har fått i uppdrag och har svarat på de frågor som ställts avseende arbetskläder. Där ingick inte hanteringen av smycken.

Bedrägerier mot äldre

Brott mot äldre, exempelvis bedrägerier, har ökat mycket under sommaren. Äldreförvaltningen arbetar med denna fråga.

Förfrågningsunderlag vid upphandling av restauranger

Det finns ett missnöje med maten bland de boende på servicehusen och det är vanligt att man beställt matlådor från andra kök. Micasa hyr ut köken och detta görs utan förfrågningsunderlag. Frågan tas upp av KPR i Micasagruppen.

Aktivitetscenter

Alla verksamhet hos pensionärsorganisationerna har legat nere sedan i våras och det finns ett stort behov av att komma in i lokalerna och ha verksamhet som till exempel studiecirklar. Psykisk ohälsa ökar bland de äldre och det är nödvändigt för organisationerna att få komma i samhället igen.

Frågan om när träffpunkterna kan öppna igen har varit ute på remiss på stadsdelarna. Svaren ska sammanställas och det ska sedan skapas rutiner för hur öppnandet ska gå till väga. Det kommer att behöva göras lokala bedömningar i varje stadsdel, men riktlinjerna behöver samordnas för hela staden. Frågan tas upp i respektive SPR.

Samarbete med volontärer

Äldreförvaltningen har inte haft något möte med volontärorganisationerna i år och något nytt är inte inplanerat.

Kerstin Tägt

Sekreterare för kommunstyrelsens pensionärsråd